

2023-08-01

Till
Gävle kommun
Hofors kommun
Ockelbo kommun
Sandviken kommun
Älvkarleby kommun

Avfallstaxa 2024

Förklaring av de förändringar som förslaget till avfallstaxan för 2024 innehåller.

Innehåll

1. Förslag till beslut
2. Bakgrund och sammanfattning
3. Förslag till avfallstaxa 2024 samt konsekvenser
4. Tidplan för beslut

Bilaga 1. Förslag taxa och bestämmelser gällande fastighetsnära insamling av förpackningar

Hör gärna av er med frågor till:

Maria Qvist, Ekonomichef, 026 - 17 84 87, maria.qvist@gastrikeatervinnare.se
eller Anna-Karin Jakobsson, Förbundsdirektör,
anna-karin.jakobsson@gastrikeatervinnare.se

Med vänlig hälsning,

Anna-Karin Jakobsson
Förbundsdirektör Gästrikre återvinnare

1. Förslag till beslut

Följande förslag till beslut föreslås:

•Att kommunfullmäktige i Gävle, Hofors, Ockelbo, Sandvikens och Älvkarleby kommun fastställer avfallstaxa för år 2024 enligt förslag.

2. Bakgrund och sammanfattning

Gästrike återvinnare är ett kommunalförbund och ses som en ”egen kommun” som ägs av våra medlemskommuner. Enligt kommunallagen ska en kommun ha god ekonomisk hushållning och balanskravet säger att ett underskott ska återställas inom tre år.

Självkostnadsprincipen är grunden för förbundets verksamhet och avgifterna i avfallstaxan ska ge de intäkter som behövs för att utföra det kommunala ansvaret för avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kapitlet i miljöbalken: hämtning av kommunalt avfall, driva återvinningscentraler för mottagning av grovavfall och farligt avfall, tömning av slam från enskilda avlopp och fettavskiljare, informationsarbete med mera.

Avfallstaxan höjs inte med automatik eller med något index, utan justeras bara efter beslut i alla medlemskommuners kommunfullmäktige. Till skillnad mot en skattefinansierad verksamhet vars intäkter justeras i takt med medborgarnas löner och befolkningstrend.

Förbundet har enligt rambudget ett underskott till år 2024, till följd av bland annat fortsatt hög inflation (10,5 % april 2023), höjd lönerrevision (4,1 %), och höjda räntor. Därtill har förbundet ett behov av att bidra med mer eget kapital för att stärka soliditeten, som i dagsläget ligger under målnivån.

Givet att kostnadsökningarna är bra mycket högre än vad intäkterna ökar ser förbundet det som positivt att bara behöva höja avfallstaxan med i snitt 4,4 %. Det visar på att förbundet tar ansvar när det blir tufft ekonomiskt och inte höjer mer än absolut nödvändigt. För ett hushåll som bor i villa innebär det en ökning med 7 kr per månad och för ett hushåll som bor i lägenhet innebär det en ökning med 10 kronor per månad.

Totalt saknas knappt 14 mnkr i rambudgeten för år 2024 för att få en ekonomi i balans. Förslaget innebär att 9,4 mnkr finansieras genom justerade taxor och att resterande 4,5 mnkr finansieras genom interna effektiviseringar och besparingar.

Förbundet har även under 2023 stora krav kring effektiviseringar och besparingar motsvarande åtgärder uppgående till ca 11 mnkr. Prognosen är att förbundet kommer att klara av det.

Till år 2024 är förslaget att justera grundavgiften som inte har justerats sedan 2018. Grundavgiften ska täcka kostnaderna för återvinningscentraler, hantering av farligt avfall, kundservice, planering och övergripande gemensamma kostnader och behöver balanseras upp i jämförelse med hämtningsavgifterna.

Jämförelser har gjorts med övriga kommuner i Sverige för att se hur avgifterna för hushåll i småhus, flerbostad, fritidshus och verksamheter skiljer sig åt och utifrån det justerat för att få till en bättre balans mellan avgifter och bostadstyper.

Miljöstyrningen av avgifterna är fortfarande i fokus och förbundet har de senaste åren haft en medveten stark miljöstyrning och vi har kommit en bra bit på väg med att det ska löna sig att sortera bra. Hushållen kan välja mellan olika abonnemang och olika storlekar på kärl och hämtningsintervall vilket gör att det går att påverka kostnaderna. Det är dyrt att slänga restavfall, medan det är kostnadsfritt att sortera ut matavfall. Vi ser nu att mängderna med restavfall går ner något och att efterfrågan på fler matavfallskärl ökar. Från och med år 2024 blir även insamlingen av förpackningar kostnadsfri vilket gynnar sorteringen och sänker kostnaderna än mera.

Avfallstaxan består av många olika taxor och de ska för sin kategori vara kostnadstäckande, vilket därmed ger olika justeringar som kan avvika från snittet.

Till år 2024 får förbundet ansvar vad gäller insamling av förpackningar av papper, plast, glas och metall, som tidigare har varit ett producentansvar. Även regler kring obligatorisk utsortering av matavfall börjar gälla år 2024. Avfallstaxan höjs inte med anledning av dessa nya ansvar och regler, däremot kompletteras avfallstaxan med nya taxor och tillhörande allmänna bestämmelser.

Beslut om avfallstaxan för 2024 fastställs av respektive medlemskommuns kommunfullmäktige under hösten 2023. Ny taxa för 2024 börjar gälla från 1 januari 2024.

3. Förslag till avfallstaxa 2024 samt konsekvenser

Förslag till justeringar med förklaringar och konsekvenser presenteras nedan.

För mera detaljer kring hur avgifterna höjs hänvisas till själva taxedokumentet "Förslag Avfallstaxa 2024" som är det dokument som beslutet avser. Alla justeringar har skrivits in i en kopia av avfallstaxan för år 2023 med tydliga markeringar och förslag på nya taxor. När alla beslut är tagna i respektive medlemskommuns kommunfullmäktige anpassas avfallstaxan till år 2024.

Rubrikerna nedan kommer i samma ordning som de är i dokumentet "Förslag Avfallstaxa 2024". Detta för att enkelt kunna följa de detaljerade förslagen ihop med förklaringarna nedan.

Generellt har förklaringstexter och begrepp setts över och förtydliganden har gjorts på flera ställen.

Grundavgifter

Grundavgiften är en fast årlig avgift som betalas av samtliga fastighetsägare. Grundavgiften täcker förbundets kostnader för återvinningscentraler, hantering av farligt avfall kundservice, information, administration, IT, avfallsplanering, returpapper och lokaler.

Grundavgiften är differentierad utifrån bostadstyp: småhusenheter (en- och tvåfamiljshus och vissa radhus) hyreshusenheter (lägenheter och vissa radhus), fritidshus och verksamhet.

- Grundavgifterna för småhus höjs med 85 kr per år (ca 7 kr/månad) från 1 300 kr till 1 385 kr per år.
- Grundavgifterna för flerbostadshus höjs med 120 kr per år (10 kr/månad) från 695 kr till 815 kr per år.
- Grundavgifterna för fritidshus höjs med 200 kr per år (ca 17 kr/månad) från 395 kr till 595 kr per år.
- Grundavgifterna för verksamheter höjs med 200 kr per år (ca 17 kr/månad) från 395 kr till 595 kr per år.

Justeringarna föreslås vara olika för de olika bostadstyperna och är för att jämna ut avgifterna i jämförelse med övriga kommuner i Sverige. Vid jämförelse med övriga kommuner i Sverige ser vi att relativt sätt är våra avgifter för flerbostadshus, fritidshus och verksamheter lägre än för småhus. De föreslagna justeringarna beräknas ge intäkter till förbundet med 8,2 mnkr.

Jämförelse med övriga kommuner i Sverige:

Tabellen nedan visar vilken placering Gästrikre återvinnarens kommuner har gällande ett normalabonnemang i jämförelse med övriga kommuner. En hög placering (där 1 är högst) anger relativt sett en högre avgift och en låg placering anger en relativt sett låg avgift. Den andra kolumnen "utgör i %" anger en motsvarande placering mätt i procent för att få en relativ jämförbar mätning mellan de olika bostadstyperna. Utifrån denna analys kan vi se att förbundets normalabonnemang för småhus är relativt sett högre än avgifterna för flerbostadshus, fritidshus och verksamheter.

Tex. För flerbostadshus är det 54 % av Sveriges kommuner (som är med i beräkningen i Avfall web) som har en högre avgift än Gästrikre återvinnarens och 46 % av Sveriges kommuner som har en lägre avgift än Gästrikre återvinnare.

Typ	Placering 2022	Utgör i %
Småhus enskilda kärl 190 l	29 av 110	26 %
Småhus enskilda kärl 140 l	51 av 110	46 %
Flerbostad	85 av 158	54 %
Fritid	165 av 218	76 %
Verksamhet	141 av 165	85 %

Källa: Avfall web 2022

Hämtningsavgifter för restavfall och matavfall

- Hämtningsavgifterna för restavfall och matavfall justeras inte för småhus, flerbostadshus och fritidshus med säsongabonnemang.
- Ny tilläggstaxa för tätare hämtning av matavfall. Om matavfallet behöver hämtas varje vecka eller oftare och det inte sammanfaller med den ordinarie hämtningen av restavfallet behöver förbundet få kostnadstäckning för de extra transportererna. Påverkar vissa verksamheter och flerbostadshus.
- Nya regler gäller från 1 januari 2024 och det blir obligatoriskt att sortera ut matavfall. Konsekvensen blir att abonnemang osorterat, där matavfall och restavfall blandas i samma kärl upphör att gälla från 1 januari 2024. Taxan för osorterat kommer dock att vara kvar under utfasningsåren 2024-2025 då alla befintliga abonnemang inte kommer att hinna ställas om i tid.
- De som har hämtning kvartalsvis kan komma att ställas om till hämtning var 12:e vecka.

Även om inte hämtningsavgifterna justeras för hushåll är miljöstyrningen fortsatt kvar och det lönar sig alltid att sortera bra.

- För alla hushåll som sorterar ut sitt matavfall oavsett abonnemangstyp (sortering via brunt kärl eller hemkompost) är hämtningen kostnadsfri.
- Hushållen betalar bara för restavfallet och det utgör 100 % av hämtningskostnaden.
- De kunder som har mycket restavfall har en högre avgift, medan de som har mycket utsortering av matavfall, tidningar och förpackningar gynnas och har en betydligt lägre avgift.
- I och med att abonnemang osorterat upphör att gälla, förtydligas och kompletteras i stället felsorteringsavgifterna. Se vidare under tilläggsavgifter.

Övriga hämtningsavgifter för restavfall och matavfall:

- Tillfälliga verksamheter justeras 3–10 %. Indexering enligt avtal, inflation, branschindex och ökade behandlingkostnader motsvarande kostnadstäckning.
- Komprimatorer, specialbehållare och matavfallstank justeras 6–14 %. Indexering enligt avtal, inflation, branschindex och ökade behandlingkostnader motsvarande kostnadstäckning.

Konsekvenser för hushållen vad gäller grundavgifter och hämtningsavgifter för restavfall och matavfall.

För de allra flesta hushållen* och verksamheter* blir justeringarna i avfallstaxan för 2024 bara att grundavgiften höjs då hämtningsavgifterna för restavfall och matavfall inte justeras.

- Småhus, en-tvåfamiljshus och radhus får en justering med 85 kr per år (ca 7 kr/månad).
- Flerbostadshus och lägenheter får en justering med 120 kr per år (10 kr/månad).
- Fritidshus med säsongsabonnemang får en justering med 200 kr per år (ca 17 kr/månad).
- Verksamheter med säsongsabonnemang får en justering med 200 kr per år (ca 17 kr/månad).

*hushåll och verksamheter kan även ha andra avfallstaxor, beroende på tjänster enligt nedan.

Tilläggsavgifter vid hämtning av kommunalt avfall

Nedan anges de justeringar som föreslås.

- Tillägg: Extrahämtningar för förpackningskärl och kärl för trädgårdsavfall, 150 kr per kärl.
- Vid hämtning flera gånger i veckan görs ett tillägg att det även avser taxorna för sanktionsavgifter vid försvårad hämtning.
- Transportavgifterna justeras 5–8 %. Indexering enligt branschindex och inflation, motsvarande kostnadstäckning.
- Felsorteringsavgifter förtydligas med att:
  - Framkörningsavgift tillkommer med 440 kr om avfallet inte kan tömmas vid ordinarie hämtning
  - Felsorteringsavgift gäller även matavfallskärl som är tomma, inte ställs ut, eller inte hanteras på ett för syftet korrekt sätt. Detta införs med hänvisning till de nya obligatoriska utsorteringskraven.
  - Tillägg att den högre avgiften om 2 000 kr används om det felsorterade avfallet är i en behållare som är större än kärl, dvs. är en container eller en bottentömmande behållare.

Enskilt avlopp för slam, fettavskiljare och latrin

Taxorna inom enskilt avlopp för slam samt fettavskiljare och latrin är taxor som ska vara kostnadstäckande för den verksamheten. De föreslagna justeringarna beräknas ge intäkter till förbundet med 1,0 mnkr.

- Avgifterna för enskilda avlopp för slam höjs med 4 % på transportererna (enligt prognos av avfallsindex) och 8 % på behandlingen enligt ökade behandlingkostnader. Snitthöjning per tömning (beräknat på 2,5 m³) ca 95 kr.
- Avgifterna för fettavskiljare höjs med 4 % på transportererna (enligt prognos av avfallsindex) och behandlingsavgiften justeras inte. Snitthöjning per tömning (beräknat på 2,5 m³) ca 40 kr.
- Latrinhämtningen justeras inte.
- Fett från restauranger. Inga abonnenter på denna taxa i dagsläget och därav har taxan inte justerats på flera år. Justeras för att bli kostnadstäckande.
- Fosforfallor. Inga abonnenter på denna taxa i dagsläget och därav har taxan inte justerats på flera år. Justeras för att bli kostnadstäckande.

Övriga avfallstaxor

- Fastighetsnära insamling av förpackningar. NYTT! Avfallstaxor och allmänna bestämmelser för pappersförpackningar, plastförpackningar, metallförpackningar och glasförpackningar.

Viktigt! Se vidare i bilaga 1 (längst bak i detta beslutsdokument) som förtydligar och inkluderar förslag till avfallstaxa. Nedan beskrivs en kort sammanfattning:

- Börjar gälla från 1 januari 2024 och införs succesivt under åren 2024-2026.
  - Taxorna höjs inte med anledning av insamlingen av förpackningar. Kostnadsersättning sker från Naturvårdsverket.
  - Taxa och allmänna bestämmelser för flerbostadshus införs nu till år 2024.
  - Taxa som visar att hämtningen i grunden är kostnadsfri.
  - Service utöver vad som ingår i basutbudet kan vara kostnadsfri eller avgiftsbelagd. Beslut krävs från förbundet. De intäkter som den utökade servicen eventuellt ger, ska vara kostnadstäckande för de transporter det innebär.
  - Taxa vad gäller småhus och fritidshus kommer till år 2025.
- Taxan för trädgårdsavfall och returpapper är oförändrad.
  - Hämtning av grovavfall, farligt avfall och elavfall höjs, transportkostnader med ca 5 % och timpris med ca 8 %.

Allmänna bestämmelser

Allmänna bestämmelser har setts över och justerats och förtydligats.

- Direktionen har ersatt förbundsstyrelsen
- Kretsloppsplanen har ersatt avfallsplanen
- Restavfall har ersatt ”brännbara hushållssopor”
- Mindre redaktionella justeringar.
- NYTT! Fastighetsnära insamling av förpackningar. Se bilaga 1 för mera detaljer kring förslag på allmänna bestämmelser.
- NYTT! Obligatorisk utsortering av matavfall.
  - Abonnemang osorterat upphör att gälla från 1 januari 2024 och har anpassats i de allmänna bestämmelserna.
- Tillägg och förtydligande kring verksamhetsutövarens ansvar vid övertagande av abonnemang från fastighetsägare.

4. Tidplan för beslut

Tidplanen för beslutsgången ser ut enligt nedan:

- Direktionen föreslås godkänna förslag till avfallstaxa och budget för år 2024, 1 juni 2023.
- Utskick av beslutsunderlag (beslutshandling + reviderat förslag till avfallstaxa 2024) till kommunerna under juni 2023.
- Medlemskommunernas kommunfullmäktige beslutar om avfallstaxa 2024, under augusti-september 2023.
- Ny avfallstaxa börjar gälla 1 januari 2024.

Bilaga 1.

Förslag taxa och bestämmelser gällande Fastighetsnära insamling av förpackningar

Från och med 1 januari 2024 ansvarar förbundet för insamlingen av pappersförpackningar, plastförpackningar, glasförpackningar och metallförpackningar från hushåll och vissa verksamheter. *, enligt Förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar. (*verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserade med avfallshantering från hushåll.)

Ansvaret innebär inga kostnadsökningar * för taxekollektivet utan kommer att ersättas ekonomiskt av producenterna via Naturvårdsverket. (*basutbudet är kostnadsfritt, vissa utökade servicetjänster kan bli avgiftsbelagda.)

Nedan ges förslag till avfallstaxan för förpackningar samt tillhörande föreskriftstext. När beslut är taget kommer taxan samt texten att läggas in i det stora dokumentet med alla avfallstaxor.

Förslag avfallstaxa – Förpackningar flerbostad

Förslag att följande förklaringstext och avfallstaxa läggs in i avfallstaxan 2024:

Avgift för hämtning/tömning inklusive behandling av förpackningar bestående av plast, papper, glas (färgat och ofärgat) och metall. Avgiften avser kr/behållare/år. Käril från förbundet ingår i avgiften, medan botten tömmande behållare bekostas av fastighetsägaren.

Kostnadsfri hämtning: (Grönmarkerade o kr i tabellerna nedan)

Kostnadsfri hämtning erbjuds på hämtning varannan vecka för papper- och plastförpackningar samt var fjärde vecka på metall- och glasförpackningar. Glesare hämtningsintervall kan förekomma.

Kostnadsfri hämtning med tätare hämtningsintervall: (Gulmarkerade o kr* avgifter i tabellen nedan)

Kostnadsfri hämtning med tätare hämtningsintervall kan erbjudas i vissa områden, givet vissa förutsättningar vad gäller transportlogistiska och miljömässiga aspekter. Kräver beslut från förbundet innan tillämpning.

I de fall tätare hämtning kan erbjudas är hämtningen kostnadsfri för de alternativ där det står ”o kr” i tabellen nedan.

Tilläggsavgifter vid tätare hämtningsintervall: (Gulmarkerade med avgifter* i tabellen nedan)

Vid behov av tätare hämtningsintervall än det kostnadsfria alternativet kan förfrågan göras till förbundet som gör en bedömning utifrån transportlogistiska och miljömässiga aspekter. Kräver beslut från förbundet innan tillämpning. I de fall tätare hämtning kan erbjudas tas avgift ut enligt tilläggsavgifterna nedan.

Rader i tabellen markerade med streck (-) kan inte erbjudas.

Pappers- och Plastförpackningar

Typ	Volym	2 gånger per vecka	Varje vecka	Varannan vecka	Var fjärde vecka
Kärl	190	-	-	0	0
Kärl	370	5625*	0*	0	0
Kärl	660	5625*	0*	0	0
Bottentömmande	<5m3	14 065*	5 625*	0	0

Metallförpackningar

Typ	Volym	2 gånger per vecka	Varje vecka	Varannan vecka	Var fjärde vecka
Kärl	190	-	5 625*	0*	0
Kärl	370	-	5 625*	0*	0
Bottentömmande	<5m3	14 065*	5 625*	0*	0

Glasförpackningar

Typ	Volym	2 gånger per vecka	Varje vecka	Varannan vecka	Var fjärde vecka
Kärl	190	-	5 625*	0*	0
Bottentömmande	<3m3	14 065*	5 625*	0*	0

Förslag förklarade regler och allmänna bestämmelser - Fastighetsnära insamling av förpackningar

Förslag att följande texter läggs in under allmänna bestämmelser i avfallstaxan 2024:

Från och med 1 januari 2024 ansvarar förbundet för insamlingen av pappersförpackningar, plastförpackningar, glasförpackningar och metallförpackningar från hushåll och vissa verksamheter. *, enligt Förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar. (*verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserade med avfallshantering från hushåll.)

Insamlingen av pappersförpackningar, plastförpackningar, glasförpackningar och metallförpackningar sker på två sätt:

1. Via återvinningsstationer eller återvinningscentraler
2. Via fastighetsnära insamling på något av följande sätt:
  - a. Fastighetsnära insamling från flerbostadshus med återvinningsrum eller liknande
  - b. Fastighetsnära insamling från småhus med
    - i. Enskild hämtning
    - ii. Gemensam hämtning

Den fastighetsnära insamlingen införs successivt och ska vara fullt utbyggd 2027. De hushåll som inte har blivit införda eller inte har tillgång till fastighetsnära insamling ska använda återvinningsstationer eller återvinningscentraler. Insamlingen av förpackningar ska som huvudprincip vara kostnadsfri för fastighetsägaren. Det gäller för en viss servicenivå som förutsätter att behållare och utrymmen är dimensionerade så att hämtning med vissa intervaller fungerar. Fastighetsägaren ansvarar för att hämtningen kan ske enligt förbundets föreskrifter. Tätare intervaller än den fördefinierade servicenivån förutsätter särskilt beslut från förbundet.

Flerbostadshus

Den servicenivå och kostnadsfria hämtning som förbundet garanterar är följande:

Hämtning av pappersförpackningar: varannan vecka

Hämtning av plastförpackningar: varannan vecka

Hämtning av glasförpackningar: var fjärde vecka

Hämtning av metallförpackningar: var fjärde vecka

Förbundet kan medge att hämtning sker oftare, om det är möjligt med hänsyn till transporteffektivitet, miljöskäl och arbetsmiljö. Ett sådant tätare hämtningsintervall förutsätter beslut från förbundet. Beroende på hur ofta hämtningen sker kan den vara kostnadsfri eller förenad med en avgift, vilket framgår i tabell x-x i Avfallstaxan.

Småhus

Insamlingssystem, servicenivå och hämtningsintervaller för fastighetsnära insamling av förpackningar från småhus är inte beslutade. Avfallstaxan kommer att behöva kompletteras med dessa när beslut har fattats om insamlingssystem och införandetakt.

Skrymmande sällanförpackningar

Skrymmande sällanförpackningar är stora förpackningar som normalt uppkommer sällan i hushåll, till exempel förpackningar till större produkter såsom TV, vitvaror, möbler och liknande. Skrymmande sällanförpackningar lämnas på närmaste återvinningscentral. Under åren 2024-2026 kan skrymmande sällanförpackningar också lämnas på återvinningsstationer.